

Г.А. Домарецька

РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ

Робота з текстом

5 клас

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

ББК 74.268.1Укр
Д66

Домарецька Г.А.

Д66 Розвиток зв'язного мовлення. Робота з текстом. 5 клас. —
Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2010. — 32 с.
ISBN 978-966-10-1194-5

Посібник укладений відповідно до вимог чинної програми з рідної мови для учнів 5-го класу.

Збірник містить тексти виховного спрямування, що передбачають формування патріотичних, морально-етичних переконань та естетичних смаків учнів.

Дібрані до текстів різнопланові завдання допоможуть не тільки удосконалити мовленнєву практику учнів, а й забезпечать повторення та закріплення фактичного програмового матеріалу.

Запропонований у посібнику матеріал допоможе вчителю-словеснику урізноманітнити форми, методи і прийоми роботи на уроках з розвитку зв'язного мовлення.

Збірник рекомендовано вчителям-словесникам, студентам філологічних факультетів педагогічних навчальних закладів, учням 5-х класів.

ББК 74.268.1Укр

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

Навчальне видання
Домарецька Галина Асафатівна
Розвиток зв'язного мовлення.
Робота з текстом.
5 клас

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактор *Надія Бульчак*
Обкладинка *Володимира Басалиги*
Комп'ютерна верстка *Ольги Постумент*

Підписано до друку 09.07.2010. Формат 70х84/16. Папір офсетний.
Гарнітура Таймс. Умовн. друк. арк. 3,76. Умовн. фарбо-відб. 3,76.

Видавництво “Навчальна книга — Богдан”
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців ДК №370 від 21.03.2001 р.

Навчальна книга — Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008
тел./факс (0352) 52-06-07; 52-05-48; 52-19-66
publishing@budny.te.ua, office@bohdan-books.com
www.bohdan-books.com

ISBN 978-966-10-1194-5

© Навчальна книга — Богдан,
майнові права, 2010

ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Текст №1

Ярослав Мудрий

З ім'ям Ярослава пов'язані злеті давньоруської культури, піднесення освіти. Усі європейські держави XI століття прагнули встановити дружні відносини з Київською Руссю.

Ярослав постійно зміцнював рубежі молоді держави.

Багато зусиль доклав великий князь у справі розвитку торгівлі.

Велич справ Ярослава дала можливість майбутнім поколінням навіки закарбувати його ім'я в пам'яті народній і наректи князя Мудрим.

В. Гусев

1. Прочитайте текст, дотримуючись інтонації. Перекажіть прочитане.
2. Назвіть у тексті частини мови, які ви вивчили.
3. Які з іменників, ужитих в тексті, є назвами істот, а які — назвами неістот?
4. Поясніть вживання великої букви.
5. Випишіть прислівники. На які запитання вони відповідають?
6. Зверніть увагу на орфограми, які ви вивчили. Підкресліть їх у тексті.

Текст №2

Життя Устима Кармалюка — яскравий **приклад** служіння простому люду. Він поведився незалежно і не **мирився** зі знущаннями та несправедливістю. Його загін чинив **зухвалі** напади на панські маєтки, економії, суди, адміністративні установи.

Значною була роль і самого Устима — натури жвавої, розумної і навіть аристократичної. Він **вільно** володів російською, **польською** і єврейською мовами, за потреби міг **переодягтися** шляхтичем, офіцером або священником.

Усе життя Кармалюка не покидала одвічна селянська мрія — знайти таку країну, де можна було б спокійно оселитися з родиною і вільно господарювати, не підкоряючись жодному панові.

У народній пам'яті він **назавжди** залишився таємничим і безсмертним борцем з несправедливістю.

В. Гусєв

1. Прочитайте виразно текст і перекажіть. Складіть та запишіть план тексту.
2. Що вам відомо про Устима Кармалюка? Які твори про нього ви читали?
3. Визначте, якими частинами мови є виділені слова.
4. Знайдіть у тексті однорідні члени речення. Поясніть вживання розділових знаків при однорідних членах речення.
5. Підкресліть вивчені орфограми та пунктограми.

РЕЧЕННЯ З ОДНОРІДНИМИ ЧЛЕНАМИ. УЗАГАЛЬНЮЮЧІ СЛОВА ПРИ ОДНОРІДНИХ ЧЛЕНАХ РЕЧЕННЯ

Текст №1

І сучасну, і традиційну оселю на Україні важко уявити без рушників. Тчуть їх і вишивають досі. Для краси у домі, на щастя в ньому, просто так, для душі. Узори на рушниках — то давні забуті символи: ромб з крапкою посередині — засіяна нива, вазон чи квітка — світове дерево од неба до землі, людська фігурка — знак Берегині, богині хатнього вогнища.

Над вікнами і над дверима, на покуті — це обереги від усього злого. Рушники оберігають наш дім і родину.

За Г. Бондаренко

1. Прочитайте виразно текст. Визначте його стиль.
2. Поясніть вживання розділових знаків у реченнях з однорідними членами.
3. Пригадайте, які розділові знаки ставимо при однорідних членах речення з узагальнюючими словами.
4. З останнього абзацу выпишіть речення з однорідними членами. Накресліть їх схему.

---

4. Визначте головні члени у реченнях першого абзацу.
5. Розберіть виділені слова за будовою.
6. Поясніть правопис слів з подвоєними приголосними.

Текст №2

... А тоді батько **питає** найменшого:

— А що ти приніс мені, синку? Чому повернувся з порожніми руками?

— Справді, тату, я повернувся з порожніми руками. Але гроші, що ти дав мені, я не змарнував. **Я**, тату, пішов **учитися**. Цілих три роки вчителі та книги вчили мене. Плодів, що я здобув, не видно, бо вони в серці й розумі моєму. Гадаю, татку, що то також **дорогоцінні** плоди.

Дуже зрадів тато, зачувши ті слова:

— Ти приніс мені найдорожчі плоди, синку! Ти заслужив винагороду. Бо ж немає плодів, дорожчих за ті, що **дають** людині знання.

Болгарська народна казка

- 1.** Прочитайте виразно текст в особах, дотримуючись інтонації. Чи читали ви цю казку? Якщо читали, пригадайте початок.
- 2.** Визначте основну думку уривка. Зачитайте речення, в якому цю думку висловлено.
- 3.** Поясніть вживання розділових знаків у діалозі.
- 4.** Знайдіть у тексті звертання. Поясніть розділові знаки при звертанні.
- 5.** Випишіть із тексту однорідні члени речення.
- 6.** Виконайте фонетичний розбір виділених слів.

ЗМІСТ

Повторення вивченого у початкових класах	3
Поняття про текст.....	5
Словосполучення	7
Речення. Види речень за метою висловлювання	10
Речення. Граматична основа речення.....	12
Другорядні члени речення	14
Речення з однорідними членами. Узагальнюючі слова при однорідних членах речення	16
Пряма мова. Діалог.....	18
Фонетика. Орфоепія. Орфографія.....	20
Фонетика. Графіка. Орфографія.....	22
Лексикологія. Фразеологія	24
Будова слова. Орфографія	27
Повторення та узагальнення в кінці року	29